

Jelenségnaptár

2002. június (JD 2 452 427–2 452 456)

A bolygók láthatósága

Merkúr. A hónap második felében kereshető a hajnali szürkületben, a keleti látóhatár fölött. 21-én van legnagyobb nyugati kitérésben, 23°-ra a Naptól.

Vénusz. Este feltűnő égitestként látszik a nyugati égen. A hó végén két órával nyugszik a Nap után. Fényessége $-3^m,9$, fázisa 0,8-ről 0,7-re csökken.

Mars. A hónap elején még megkereshető az esti szürkületben, ekkor két órával, a végén azonban már csak háromnegyed órával nyugszik a Nap után. Fényessége $1^m,1$, látszó átmérője $3'',7$, mindkettő csökken.

Jupiter. Napnyugta után még megkereshető az esti szürkületben, de láthatósága gyorsan romlik. A hó elején még két és fél, a végén már csak háromnegyed órával nyugszik a Nap után. Fényessége $-1^m,9$, látszó átmérője $32''$.

Szaturusz. A Nap közelsége miatt nem figyelhető meg. 9-én kerül együttállásba a Nappal.

Uránusz, Neptunusz. Késő éjjel kelnek, az éjszaka második felében figyelhetők meg. Az Uránusz a Vízöntő, a Neptunusz a Bak csillagképben látható.

Mély-ég ajánlat

Az α Dra környékének objektumai.

Beküldés: június 6-ig.

A δ Aquilae környékének objektumai.

Beküldés: augusztus 6-ig.

Az ajánlati területek térképei, az objektumok adatai, valamint észlelőlapok választóboríték ellenében igényelhetők Berkó Ernő rovatvezetőtől.

Holdfázisok

03. 00:05 UT Utolsó negyed
10. 23:46 UT Újhold
18. 00:29 UT Első negyed
24. 21:42 UT Telehold

Mira és SRA maximumok

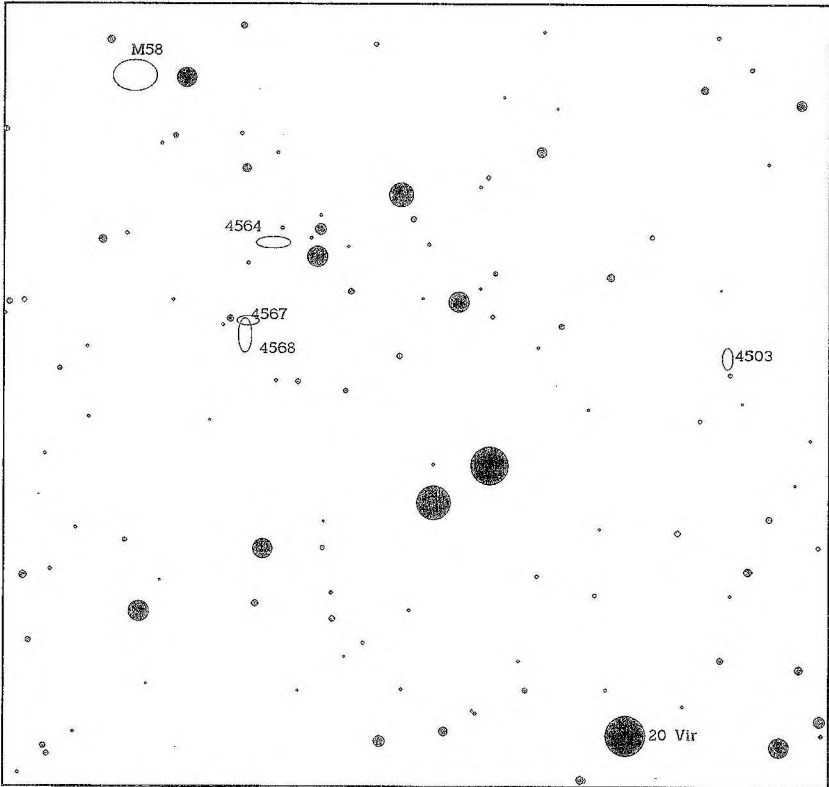
01. S Del	8,8	VA 11
05. SS Cas	9,8	VA 11
10. S Cas	10,1	VA 2
06. RR Sco	5,9	M86/2
06. T Cep	6,0	VA 8
07. R CMi	8,0	VA 13
08. Z Aql	9,0	VA 11
09. T Aqr	7,7	VA 5
10. V Cyg	9,1	VA 9
10. S Cas	9,7	VA 15
10. R Tri	6,2	VA 5
11. R Ori	9,6	VA 8
13. Y Cep	9,6	
15. X UMa	9,7	
17. S Sex	9,1	VA 12
18. T Gem	8,7	VA 6
20. V Tau	9,2	VA 15
21. U Lyn	9,5	
22. SV Dra	9,7	
22. RR Peg	9,2	VA 9
23. SS Oph	8,7	
24? RT Boo	8,5p	VA 13
25. X Cet	8,8	VA 15
26. Z Sgr	8,6	
26. TU Cyg	9,4	VA 5

Az észlelések beküldési határideje: minden hónap 6-a!

A hónap Messier-objektuma: az M58

A havonta ajánlott objektumok nem titkolt módon a lista kevésbé észlelt feléből kerülnek ki, s igyekeznek föltárni olyan szépségeket, amelyek fényében megmutatkoznak, hogy mégis érdemes ezeket a „másodrangú” látványosságokat is fölkeresni.

Az M58 „személyében” most egy aktív galaxist ajánlunk észlelőink figyelmébe. Az SBb típusú galaxis a Virgo-halmaz tagja, nagyjából 20 Mpc távolságban ($v = 1052$ km/s). A vizuális megfigyelők a galaxis részletgazdagságáról és a környező csillagmezők szépségéről egyaránt megemlékeznek.

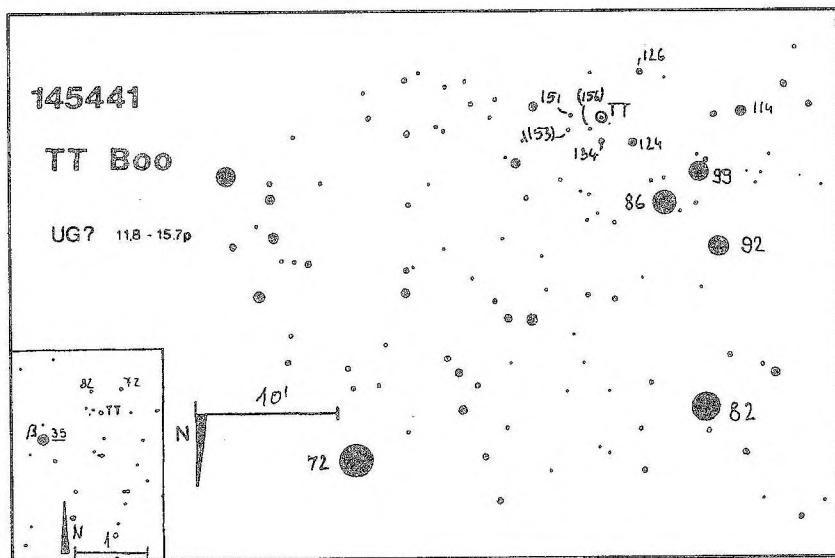
Az M58 rádiótartományú aktivitásának fölfedezése után a galaxist röntgenforrásként is detektálták (Halpern és Steiner, 1983). Az IUE mérései szerint ultraibolya-spektruma átmenetet sejtet a normális galaxisok (a kontinuum alapján) és a II. típusú Seyfert-galaxisok (a keskeny, intenzív emissziós vonalak alapján) között. Az ilyen galaxisok aktivitását – indirekt módon – egy nagytömegű központi fekete lyuk hatásával magyarázzák.

Az aktivitás nem túl nagymérvű. Mégis lehetséges, hogy az aktív galaxisok túlnyomó részéhez hasonlóan, az M58 magjának fényessége is változik kis mértékben – erről a szakirodalomnak tudomásunk szerint nincs adata. Ennek eldöntésére elsősorban CCD-megfigyeléseket, másodsorban internetes adat- és képgyűjtést, harmadsorban vizuális munkát javasolunk. A kiértékelés szerteágazó hibaforrásai miatt az ilyen programra vállalkozó kedvű észlelők mindenképpen vegyék föl a kapcsolatot a szakcsoportvezetővel!

Mellékelte térképünkön észak fent van, a határfényesség 11^m , a képmező magassága 2° (Szabó M. Gyula)

A hónap változója: TT Bootis

Aktuális ajánlatunkban a Bootes csillagkép legfényesebb törpe növője szerepel, melyet könnyedén azonosíthatunk a mellékelte térkép segítségével a β Boo közelében. Az átlagosan másfél havonta bekövetkező kitörések során a csillag $12^m,7$ -s maximumokba jut, ilyenkor már 15–20 cm-es távcsövekkel viszonylag könnyű célpont. A Változócsillag Atlasz 5. füzetéből származó észlelőtérkép jó segédeszköz lehet távcsövíünk határmagnitúdójának megállapításához is. Mindenkinek derült, enyhe tavaszi éjszakákat kívánunk! (Ksi)

MCSE-kiadványok a Műszaki Könyvtárházban

Felhívjuk tagjaink és az érdeklődők figyelmét, hogy a Műszaki Könyvtárházban is kaphatók az MCSE kiadványai.

A Műszaki Könyvtárház címe: Budapest VI. ker., Liszt Ferenc tér 9.

Fent a Nap fotoszférája 2002. április 7-én 13:51 UT-kor. Zana Péter felvétele 127/1140-es refraktorral és Canon G1 digitális fényképezőgéppel készült. Lent az Ikeya-Zhang-üstökös a hegyhátsági Scutum Observatórium mozaikfelvételén. 2002. 03.12. 140/500-as Schmidt-Newton távcső, Amakam CCD-kamera, 4x60 s expozíció

INFOCUS, ASK PROJEKTOROK – VETÍTŐVÁSZNÁK

Borús
estékre....

LSK Hungária Kft.

InFocus Corporation magyarországi képviselő

Tel.: 06-1-421-549 • Fax: 06-1-421-5491

Web: www.lsk.hu • E-mail: info@lsk.hu